

щоб діти повністю віддалися творчій праці. Стежачи за самостійним виконанням тематичного завдання, вихователь своєчасними порадами запобігає помилкам тих, хто швидко «усе вже намалював». Типові помилки він узагальнює й пояснює всім. Такими загальними помилками у композиції можуть бути неправильні перспективні зображення дерев, дороги, будинків тощо. Деяким допомагає знайти глибше вирішення теми, іншим вказує на неправильне в малюнку, радить намалювати нові деталі, щоб розкрити тему [3].

Отже, навчання дошкільників композиційних навиків є одним з основних завдань під час організації занять з сюжетного малювання. Щоб діти засвоїли композиційні навички в процесі створення малюнку, потрібно планомірно і систематично проводити роботу з дітьми як на заняттях так і в повсякденному житті.

Список використаних джерел

1. Кириченко М.А., Кириченко І. М. Основи образотворчої грамоти / М.А.Кириченко, І. М. Кириченко – К., 2002. – С.74-79.
2. Котляр В. Створення малюнка. Навчання засобів художньої виразності / В. Котляр // Дошкільне виховання, 1992, № 8. – С.10-11.
3. Халезова, Н. Б. Про шляхи підвищення виразності малюнків дошкільнят/ Н. Б. Халезова, О. О. Дронова // Дошкільне виховання – 1987, № 10. – С. 8-11.

БОБЕЛА Ю.В.,
БОБЕЛА У.Ю.,
ЛАЛАК Н. В.

Мукачівський державний університет, Україна

СУЧАСНИЙ ПІДХІД ДО ВИХОВАННЯ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ТА ДИСЦИПЛІНОВАНOSTІ

Сьогодні стає очевидним, що активним суспільним суб'єктом має бути людина з високим рівнем свідомості, творчої активності, відповідальності та дисциплінованості. Затребуваність у формуванні громадянської компетентності, готовності до життя, праці, самостійної відповідальності за власне життя і долю країни, обумовлює необхідність виховання особистості молодшого школяра, що здатен керувати власною поведінкою, дотримуватися правил і нормативних вимог зі сторони суспільства.

Проблема виховання відповідальної та дисциплінованої особистості – одна з фундаментальних проблем етики, філософії, психології, педагогіки тощо. У Концепції «Нова українська школа» зацентровано увагу на переосмисленні мети виховної діяльності сучасних педагогів, провідних теоретико-методологічних принципів та критеріїв ефективності змісту, форм і методів виховання здобувачів освіти [4].

Аналіз літературних джерел [1; 2; 3; 5] дає підстави стверджувати, що на різних етапах розвитку педагогічної науки і практики погляди науковців на означену проблему змінювались. Проте загальні принципи вчення А. Макаренка, до прикладу, залишаються і до цього часу актуальними. Педагог зазначав, що для формування дисципліни потрібно розкрити учням теорію окремих вчинків, наприклад, стриманості, пошани до старих людей, до жінок, дітей, до себе тощо.

Цінною для нашого дослідження є творча спадщина В. Сухомлинського. У його педагогічній системі відповідальність розглядається як здатність здійснювати самооцінку та самоконтроль. Ці компоненти, на думку педагога, можуть бути реалізовані за умови включення вихованців у суспільно корисну, пізнавальну та трудову діяльність, через яку дитиною привласнюється морально-трудова досвід, утверджуються переконання, соціалізуються вчинки, розвивається сприйнятливості до слова вчителя, його особистого прикладу [2]. Окремі теоретичні та практичні аспекти проблеми формування відповідальності та дисциплінованості учнів розкриті у працях О. Гончарової, О. Капітан, С. Самаріної, Ж. Стельмашук та ін. Частково особливості виховання дисциплінованості у дітей молодшого шкільного віку знаходимо у наукових працях А. Яворського.

Як показує практика, серед основних недоліків з виховання досліджуваних якостей у молодших школярів виявляються: епізодичність та поверховість у роботі з дітьми; домінування вербальних методів виховання; недостатній вплив на емоційну сферу дитини; недостатнє вирішення емоційно-ціннісного компоненту; відсутність різноманітності форм роботи з урахуванням індивідуальних здібностей та інтересів дітей.

Дисципліна, як її розуміє більшість – це слухняність, підпорядкування шкільним порядкам. Проте, варто зазначити, що дисципліна – це не слухняність, а зосередження. Дисципліна у сучасному ЗЗСО включає у себе виконання здобувачами освіти вимог в учбовій та суспільній діяльності, вона регулює поведінку дітей, зв'язки із дорослими, товаришами, їх ставлення до своїх обов'язків.

Педагоги – практики зазначають, що чіткість організації уроку – необхідна умова дисциплінування учнів, а, отже, й успішності. Основним шляхом виховання навичок і звичок дисциплінованої поведінки, на думку вчених, є систематичне тренування цих навичок і звичок у процесі різноманітної діяльності учнів, і насамперед, у процесі шкільного навчання. Обов'язковими умовами цього педагога називають чіткий розпорядок усього навчального і позашкільного життя учнів, послідовність педагогічного колективу у забезпеченні єдності вимог до поведінки учнів.

Учитель був і залишається авторитетною й навіть авторитарною людиною, він може розпоряджатися й командувати, він дійсно керує класом і його роботою – але керує, залучаючи дітей до роботи, а не придавлюючи неслухняність. Сила репресивного вчителя – у характері, голосі, злому погляді, у владі. Сила справжнього педагога – у майстерності, в умінні залучити кожного, в умінні організувати роботу так, що кожному учневі є справа за його здібностями. Інший спосіб – це залучення учнів до роботи; система мотивацій, яка робить роботу потрібною для дітей; творчий характер цієї роботи. Дисципліна у школі виступає як багатогранне педагогічне явище. Найбільш результативними у вихованні навичок і звичок дисциплінованої поведінки, як свідчить досвід виховання дисциплінованості у молодшому шкільному віці, є вправляння у поведінці, правильний режим, педагогічна вимога, доручення, метод виховуючих ситуацій. Із

метою стимулювання учнів до прояву дисциплінованості корисним буде застосування змагань, заохочень та покарань.

Наявний на сьогодні стан сімейного і шкільного виховання далеко не завжди відповідає потребам щодо виховання в дітей молодшого шкільного віку дисциплінованості. У нових умовах суспільного, освітнього й технічного розвитку не можна покладатися тільки на стару систему підготовки батьків до виховання дисциплінованості дітей, якою б привабливою і романтичною з висоти ХХІ ст. вона не видавалась. Суспільно-політичні умови, в яких функціонує сучасна українська сім'я, характеризуються досить різкою зміною соціально-економічних відносин у суспільстві, коли пріоритети надають особистості людини, її практичній діяльності в усіх напрямках господарювання та духовної культури. Батьки, які намагаються свідомо впливати на процес становлення й розвиток відповідальної та дисциплінованої дитини, повинні мати певний обсяг психолого-педагогічних знань, вміти доречно їх застосовувати на практиці. Наявність таких знань допомагає батькам аналізувати стан розвитку дитини, висувати завдання з формування в неї тих чи інших рис, якостей. Педагогічні знання багатьох батьків хаотичні, фрагментарні, а засоби виховання, якими вони користуються, досить обмежені. Найчастіше батьки використовують вербальні методи виховання, в основному роз'яснення та переконання.

Отже, формування відповідальності та дисциплінованості у дітей визначається як інтегрований процес взаємодії і впливу всіх соціально-економічних, політичних, національних чинників. Умови є важливою складовою частиною системи, в якій формується ментальність особистості молодшого школяра, розвиваються її активність та соціальна діяльність. До таких умов належать: родинно-національні традиції сім'ї, що найкраще забезпечують зв'язок поколінь і збереження культурних скарбів українського народу; соціально-побутові, що впливають на розвиток, соціальну спрямованість дитини в сім'ї та соціальному середовищі; педагогічні, що визначають сукупний рівень, зміст, напрям, форми й методи виховання та ступінь вихованості дитини в сім'ї.

Список використаних джерел

1. Бех І. Виховання особистості: /І.Бех// Наукове видання. – К.: Либідь, 2006. – 272 с.
2. Вишневський О. Теоретичні основи сучасної української педагогіки.: /О.Вишневський// Навчальний посібник. – 3-тє вид., доправ. і доп. – К.: Знання, 2008. – 566 с.
3. Доукіна О. Виховання молодших школярів у сучасній українській сім'ї / О. Доукіна // Початкова школа. – 2017. – №5. – С. 17–21; №6. – С. 6–14.
4. Концепція «Нова школа. Простір освітніх можливостей» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/ua-sch-2016/>. – 40 с.
5. Сухомлинський В. О. Вибрані твори : в 5 т. / В. О. Сухомлинський. – К. : Рад. школа, 1977. – Т. 4 : Павлицька середня школа. Розмова з молодим директором. – 640 с.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>